

مجموعه کتاب های روش تحقیق و آمار

هلوی کینگاس، کریستینا میکونن، ماریا کاریاینن

کاربرد تحلیل محتوا در تحقیقات پرستاری

دکتر حسین کیخا

زیر نظر دکتر عیسی محمدی

استاد دانشگاه تربیت مدرس

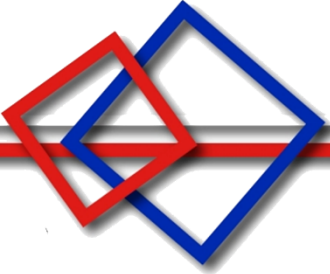
تحلیل محتوا در تحقیقات پرستاری

توجه:

کتاب حاضر حاصل زحمات دکتر حسین کیخا، دکتری آموزش پرستاری و بازنگری و مقدمه دکتر عیسی محمدی، استاد دانشگاه تربیت مدرس می باشد. فایل کتاب حاوی اطلاعات DRM (مدیریت حقوق دیجیتال) است. وقتی برای اولین بار فایل را باز می کنید، کد شناسایی کتاب به همراه آدرس IP سیستم شما ذخیره شده و زمانیکه آنلاین شوید، به سرور انتشارات ترجمک انتقال می یابد.

خواهشمند است به حقوق نگارنده و انتشارات ترجمک احترام گذاشته و از توزیع بدون مجوز فایل کتاب اجتناب نمایید. شما با خرید و دانلود این کتاب موافقت نموده اید که اطلاعات فایل DRM به سرور انتشارات ترجمک انتقال یابد و در صورت محرز شدن نقض حقوق صاحب اثر، کلیه خسارات حاصله در طی فرآیند حقوقی و مطابق قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان و ناشران جمهوری اسلامی (مصوب دوازده اسفند ۱۳۶۵ یا بعد از آن) از شما دریافت شود.

از اینکه با عرضه مقرون به صرفه کتاب های الکترونیک و شکوفایی انتشارات ترجمک همیاری می کنید، سپاسگزاریم.

کاربرد تحلیل محتوا

در

تحقیقات پرستاری

ترجمه

دکتر حسین کیخا

دکتری آموزش پرستاری

زیر نظر

دکتر عیسی محمدی

استاد دانشگاه تربیت مدرس

بهار ۱۴۰۰

- : سرشناسه
- : عنوان و نام پدیدآور
- : مشخصات نشر
- : مشخصات ظاهری
- : شابک
- : قیمت
- : وضعیت فهرست نویسی
- : عنوان دیگر
- : موضوع
- : موضوع
- : شناسه افزوده
- : شناسه افزوده
- : شناسه افزوده
- : رده بندی کنگره
- : رده بندی دیویی
- : شماره کتابشناسی ملی

شناسنامه کتاب

نام کتاب: کاربرد تحلیل محتوا در تحقیقات علوم پرستاری

نویسنده: سعیدی مک رونی، مارگارت کریستین مرگا، جولیا الیزابت موریس

مترجم: دکتر حسین کیخا زیر نظر دکتر عیسی محمدی

ناشر: انتشارات ترجمک

صفحه آرای: انتشارات ترجمک

طراح جلد: محمدحسین گیوی

نوبت چاپ: چاپ اول، ۱۴۰۰

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

چاپ: گروه نشر الکترونیک ترجمک

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۲۲۷-۲-۲

تلفن تماس: ۰۹۱۸۱۵۰۶۱۰۰

تارنمای اینترنتی: <https://tarjomac.com>

ISBN:978-622-98227-2-2

9

پیشگفتار

تحقیق کیفی یکی از رویکردهای علمی تحقیق برای تولید دانش و درک پدیده ها در کنار تحقیق کمی، مورد استفاده بسیاری از رشته های علمی از جمله علوم سلامت خصوصا پرستاری است. علیرغم کاربرد وسیع و روز افزون این رویکرد، برخلاف رویکرد کمی، در گذر زمان و استفاده از آن در عرصه ها و رشته های مختلف، گرفتار فراز و نشیب های متعددی شده است. به همین دلیل قرائت ها و تبیین های متفاوتی از آن ارایه شده و می شود. لذا بعضا درک مشترک و اتفاق نظری بین محققین وجود نداشته و ندارد که باعث سردرگمی محققین خصوصا دانشجویان شده و می شود. کتاب کاربرد تحلیل محتوی در تحقیقات علمی پرستاری که توسط سه نفر از محققین مشهور، با تجربه و صاحب سبک (دکتر هلوی کینگاس^۱، دکتر کریستینا میکونن^۲ و دکتر ماریا کاریاینن^۳) در رشته پرستاری نگاشته شده، از این قاعده و چالش مستثنی نیست. ضمن تشکر از همت و دقت جناب آقای دکتر حسین کیخا در ترجمه این کتاب، علیرغم نکته پیش گفت می توان اذعان کرد که این کتاب یکی از بهترین و جدیدترین کتابها در تبیین و کاربرد تحلیل محتوای کیفی است که می توان به محققین و دانشجویانی که روش تحلیل محتوای کیفی (نه روش های دیگر تحقیق کیفی) را برای مطالعه خود انتخاب کرده و بکار می گیرند، توصیه کرد. در عین حال تاکید می شود، در استفاده از این کتاب برای تحلیل محتوای کیفی به چند نکته زیر باید توجه داشت:

۱- این کتاب فقط برای تحلیل محتوای کیفی مناسب و کاربردی است. زیرا نویسندگان نگاه و تبیین درستی از روش های دیگر کیفی ارایه نکردند که در ادامه نقدهای وارد به این موضوع و حتی تحلیل محتوای کیفی توضیح داده می شود.

¹ Helvi Kyngäs, RN, PhD

² Kristina Mikkonen, RN, PhD

³ Maria Kääriäinen, RN, PhD

۲- نویسندگان در بخش اول و فصل ۱ بطور خلاصه مبانی فلسفی و ویژگی های تحقیق کمی و همچنین در مقابل آن تحقیق کیفی را توضیح داده و خوبی تبیین کرده اند. اگرچه نویسندگان به درستی فلسفه تحقیق کمی را به اثبات گرایی و تحقیق کیفی را به طبیعت گرایی نسبت می دهند، اما در ادامه ویژگی اثبات گرایی را عینیت گرایی و در مقابل طبیعت گرایی را برساخت گرایی^۱ معرفی می کنند. در حالی که در مقابل ویژگی عینیت گرایی-مطلق انگاری در تحقیق کمی، ویژگی ذهنیت گرایی و نسبی انگاری برای تحقیق کیفی قرار دارد. برساخت گرایی (نه ساخت گرایی اجتماعی^۲) یک مکتب فلسفی پسامدرنیسم است که نوعی خاص و متفاوت از تفسیرگرایی ذهنی را پشتیبانی می کند. اگرچه ساختارگرایی اجتماعی و برساخت گرایی دارای ویژگی های فلسفی مشترکی هستند، اما تفاوت هایی هم دارند. علیرغم این در سراسر کتاب هیچ تعریف و تبیینی از ویژگی این مکتب تفسیری یعنی برساخت گرایی ارائه نشده و مشخص نکرده اند که چطور تقسیم بندی دوگانه تحلیل محتوای استقرایی و قیاسی با ویژگی های تبیین شده در فصول بعد با برساخت گرایی منطبق است. همچنین علیرغم اینکه به درستی تاکید دارند که عینیت گرایی ویژگی تحقیقات کمی است اما در تعریف تحلیل محتوای کیفی در مقدمه فصل ۲ می نویسند: تحلیل محتوی در تجزیه و تحلیل داده های علمی استفاده شده و بتدریج محبوبیت پیدا کرد. این روش تحقیق به محققان اجازه میدهد بطور نظامدار و عینی^۳ به توصیف پدیده تحقیق در سطح نظری پردازند.

۳- نقد و چالش سوم و مهمی که بر این کتاب وارد است و به همین دلیل توصیه اکید می شود که این کتاب برای تحلیل محتوای کیفی نه دیگر روش های تحقیق کیفی مناسب. نویسندگان تاکید می کنند:

هدف مطالعه کیفی هرگز توضیح یا پیش بینی یک پدیده نیست، چرا که تحقیق کیفی حائز ابزارهای ضروری برای ایجاد ارتباط بین مفاهیم نیست. روش های کیفی برای خلق مفاهیم استفاده می شوند، حتی اگر دانشمند خاصی مدعی باشد که با

¹ Constructivism

² Social Structuralism

³ Objectively

استفاده از کد گذاری محوری^۱ در درون رویکرد نظریه زمینه ای^۲ می توان ارتباطات بین مفاهیم را شناسایی کرد. این همان تفاوت کلیدی بین تحقیق کمی و کیفی است، چرا که مطالعات کمی برای توضیح و پیش بینی وقایع از طریق تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از روش های آماری، انجام می شوند.

همچنین نویسندگان این ادعا را در بخش دوم کتاب در فصلهای مختلف با وارد کردن موضوع توسعه نظریه و نظریه پردازی در پرستاری مفصل ادامه داده و درصدد اثبات آن برآمدند. این بخش و فصول مربوطه را می توان براساس کتابهای معتبر نظریه پردازی و تولید علم در پرستاری مثل فاوست، ملیس و واکر و اونت نقد کرد. اما بدلیل مفصل بودن بحث و عدم امکان آن در مقدمه کتاب صرفه نظر می گردد و فقط نادرستی این ادعا در پاراگراف فوق براساس منابع معتبر روش های تحقیق کیفی توضیح داده می شود.

الف- ادعای اینکه تحقیق کیفی هرگز توضیح دهنده و پیش بینی کننده پدیده ها نیستند با بسیار از منابع و روش های معتبر کیفی منتشر شده توسط صاحب نظران سازگاری ندارد. تحقیقات کیفی توصیف و تبیین کننده پدیده (نه به معنایی که در تحقیق کمی وجود دارد) و کشف کننده روابط بین مفاهیم برای تبیین پدیده ها هستند. آنچه تفاوت بین مطالعه کیفی و کمی را نشان می دهد این است که تحقیق کیفی کاشف و تبیین کننده^۳ مفاهیم و ارتباطات بین آنهاست و تحقیقات کمی تعیین کننده^۴ ارتباط و پیش بینی مفاهیم و اثبات آن با استفاده از اندازه گیری و برآورد میزان ارتباط و همبستگی با روش خاص آماری می باشد. نویسندگان به تفاوت بین تعیین و اثبات که مبتنی بر فلسفه اثبات پذیری و عینیت گرایی در روش های کمی و کشف و تبیین که مبتنی بر فلسفه طبیعت و ذهنیت گرایی در روش های کیفی است توجه نکردند. همچنین توضیح نویسندگان در مورد کاربرد تحلیل محتوای قیاسی در فصل سوم مغایر این نظر و باور هست. به همین دلیل در بسیاری از منابع معتبر تولید نظریه را به روش کیفی و اثبات آن را به روش کمی نسبت می دهند.

¹ Axial Coding

² Grounded Theory Approach

³ Explain / Explore

⁴ Determinate

ب- درست است که تحقیقات کیفی مثل تحلیل محتوای کیفی و پدیده شناسی خالق و کاشف مفاهیم هستند اما تحقیق کیفی منحصر به تحلیل محتوای کیفی نیست. اگر چه نویسندگان در ادامه بحث به این نکته اشاره داشتند که روش های دیگر کیفی مثل نظریه زمینه ای که توسط دانشمندان مطرح شده وجود دارند که با کدگذاری محوری نظریه ارایه می دهند. اولاً نظریه زمینه ای سابقه بیشتر از تحلیل محتوای کیفی دارد. ثانیاً نظریه با کدگذاری محوری انجام نمی شود بلکه با کدگذاری انتخابی و تولید گزاره های ارتباطی انجام می شود. کوربین و اشتراوس ۲۰۰۸ و ۲۰۱۵ تولید و ارایه نظریه را در مراحل و تکنیکهای تحلیل داده ها در زمینه، وارد کردن فرآیند در تحلیل و یکپارچه سازی توضیح دادند. برای نظریه زمینه ای، مقالات زیادی و کتابهای مشهوری نوشته شده و با استفاده از آنها مطالعات زیادی انجام و منتشر گردیده است. علیرغم این ادعا جالب است توجه شود که نویسندگان در جاهای دیگر کتاب خودشان مکرر ادعا می کنند که نتیجه تحلیل محتوای کیفی را می توان بصورت مدل، مدل مفهومی و مدل نظری ارایه داد. تاکید هم می کنند اینها توصیف کننده نه تشریح کننده مفاهیم هستند. در حالی که ارایه هر مدل مفهومی و نظری مستلزم بیان رابطه بین مفاهیم هست. در صورت عدم برقراری ارتباط بین مفاهیم مدل مفهومی و نظری معنا ندارد. از سوی دیگر تحقیق کیفی مثل نظریه زمینه ای ادعا دارند که کاشف و توصیف کننده روابط مفاهیم بصورت نظریه هستند نه اثبات و تعیین کننده میزان این روابط که باید در مطالعه کمی انجام شود. از سوی دیگر نظریه زمینه ای اگر چه روابط مفاهیم نظریه را بصورت فرآیندی (مساله اصلی، زمینه، راهبرد و پیامد) تبیین می کند. اما این به معنای پیش بینی نیست و ادعای پیش بینی ندارند. زیرا ادعای روابط مفاهیم را برای آینده و یا برای جامعه دیگر و بزرگتر ندارد. یک نظریه زمینه ای^۱ فقط وجود روابط بین مفاهیم را در جامعه خاص و مورد مطالعه و در شرایط موجود (نه جامعه دیگر و بزرگتر و آینده) توصیف و بیان می کند.

۴- نویسندگان در مقدمه فصل دوم ذیل تحلیل محتوای به لحاظ تاریخی توضیح درستی در مورد تاریخچه تحلیل محتوای ارایه دادند. آنها اشاره می کنند:

^۱ Substantive or Grounded Theory

تحلیل محتوا که اولین بار برای تجزیه و تحلیل متون مذهبی، مقالات مجله و روزنامه، سخنرانی‌های تبلیغاتی و سیاسی در قرن نوزدهم استفاده شد، روشی است که بطور رایج برای تحقیقات کیفی استفاده می‌شود. از سال ۱۹۹۰ که اولین کتاب مرجع تحلیل محتوا منتشر شد. در تجزیه و تحلیل داده‌های علمی استفاده شده و بتدریج محبوبیت پیدا کرد. این روش تحقیق به محققان اجازه می‌دهد بطور نظام‌دار و عینی به توصیف پدیده تحقیق در سطح نظری بپردازند. تحلیل محتوا را می‌توان برای انواع اسناد بکار گرفت (متن مصاحبه‌ها، سخنرانی یا حتی تصاویر، نوشته‌پایه سازی شده مصاحبه، مشاهدات، یادداشت‌های دفتر خاطرات روزانه و غیره) و برای خلق مفاهیم، طبقات و تم‌ها یا الگوها استفاده می‌شود که می‌توان آنها را بسط داده و مدل، ساختار استنباطی و نقشه‌های مفهومی ساخت که به توصیف موضوع تحت مطالعه می‌پردازند.

این توضیح نشان می‌دهد تحلیل محتوی ابتداء برای متون مقدس و نوشته شده، روزنامه و مجلات ... بود. اما در یک دوره نقدی به این نگاه سنتی از تحلیل محتوی توسط محققین کیفی انجام شد (به روشنی در مقاله‌ها و کتاب‌های دیگر تحلیل محتوی وجود دارد). این نقد باعث شد با توجه به رویکرد کیفی، تحلیل محتوی به متون خاصی مثل مصاحبه‌ها، مشاهدات و تصاویر که مربوط به تجربه و ادراک زمینه‌ای افراد در زندگی روزمره است تمرکز کرده و تغییر پیدا کند. یعنی تحلیل محتوی سنتی و تحلیل محتوی کیفی با توجه به این تحول تاریخی با هم فرق دارند. جنس داده‌ها و نحوه تحلیل محتوی در روش سنتی مبتنی بر متون نوشته شده قبلی، نظر و دانش افراد است و تحلیل بیشتر سطحی و کمی یا با شمارش لغات و تکرار مفاهیم در داخل متن بوده است. اما در تحلیل محتوای کیفی با توجه به مبانی و ویژگی فلسفی کیفی که نویسندگان کتاب در فصل اول توضیح دادند از نوع تجربه در عرصه و ادراک افراد در فعالیت روزمره زندگی در مورد پدیده است. همچنین تحلیل داده‌ها براساس رویکرد کیفی یعنی با توجه به معنی کلمات و رفتارها در متن و زمینه و با معیار تناسب داده‌ها با پدیده و زمینه انجام می‌شود. علیرغم اهمیت این نکته نویسندگان به این ویژگی‌ها و تفاوت‌ها توجه نکردند و در پایان نوشتند: در زمینه علم پرستاری، پرونده بیماران، مقالات و دستور جلسات و کتابها همگی برای تحلیل محتوی مناسب هستند، تنها شرط تحلیل محتوا، بدون ساختار یا نیمه ساختاری بودن داده‌ها است. در حالی که برای داده‌ها فی‌نفسه ساختارمندی معنا ندارد. همانطوریکه نویسندگان هم در فصول دیگر کتاب توضیح دادند در نحوه ورود و شروع محقق برای جمع

آوری و تحلیل داده‌ها ساختارمندی یا بدون یا نیمه ساختارمندی معنا پیدا می‌کند. همچنین روشن است تحلیل داده‌های موجود در کتابها و مقالات نوشته و منتشر شده مربوط به یک پدیده و مفهوم در روش‌های تحلیل مفهوم¹ نه تحلیل محتوای کیفی به صورت روشمند مخصوصاً در پرستاری وجود دارد.

۵- در فصل چهارم نویسندگان ارتباط تحلیل محتوای کیفی را با روش تحقیق ترکیبی مطرح کردند. آنها به درستی توضیح دادند که تحلیل محتوای کیفی را می‌توان بعنوان یک جزء از اجزای مرکب روش تحقیق ترکیبی به سه شکل همزمان، متوالی قبل (اکتشافی) و بعد روش کمی (توضیحی) بصورت استقرایی یا قیاسی استفاده کرد. اولاً کارکرد اکتشافی و توضیحی برای تحلیل محتوای کیفی مغایر با ادعای اولیه نویسندگان در فصل اول مبنی بر اینکه تحقیق کیفی کارکرد کشف و توضیح روابط مفاهیم را ندارد می‌باشد. بطوریکه در بسیاری از طرح‌های ترکیبی خصوصاً متوالی توضیحی مطالعه کیفی براساس سوال شکل گرفته از بخش کمی برای تبیین چرایی و ارتباط مفاهیم انجام شده و می‌شود.

عیسی محمدی

هیات علمی گروه پرستاری

دانشکده علوم پزشکی دانشگاه تربیت مدرس

¹ Concept analysis

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
۱۷	بخش ۱ - مروری بر تحلیل محتوا.....
۱۸	فصل ۱ - تحقیقات کیفی و تحلیل محتوا.....
۳۳	فصل ۲ - تحلیل محتوای استقرایی.....
۴۷	فصل ۳ - تحلیل محتوای قیاسی.....
۵۹	فصل ۴ - تحلیل محتوا در روش تحقیق مختلط.....
۷۵	فصل ۵ - استحکام (اعتماد پذیری) تحلیل محتوا.....
۸۹	فصل ۶ - پژوهش کیفی: ملاحظات اخلاقی.....
۱۱۸	بخش ۲ - تلفیق تحلیل محتوا در نظریه پردازی.....
۱۱۹	فصل ۷ - نظریه پردازی از نتایج تحلیل محتوا.....
۱۳۵	فصل ۸ - ساخت ابزار بر پایه تحلیل محتوا.....
۱۴۷	فصل ۹ - آزمون آماری نظریه.....
۱۵۹	فصل ۱۰ - تحلیل محتوا در مرور نظامدار.....
۱۷۵	فهرست منابع کتاب.....
۱۹۳	واژگان.....

فهرست عناوین کتاب

صفحه	عنوان
۱۷	بخش ۱- مروری بر تحلیل محتوا.....
۱۸	فصل ۱- تحقیقات کیفی و تحلیل محتوا.....
۱۸	۱-۱ رویکردهای پژوهشی در تحقیق علوم پرستاری.....
۲۱	۱-۲ مقایسه تحقیق کمی و کیفی.....
۲۲	۱-۳ فرآیند تحقیق کمی و کیفی.....
۲۶	۱-۴ ویژگی های خاص تحقیق کیفی.....
۲۸	۱-۵ تحقیقات کیفی و تحلیل محتوا.....
۳۰	۱-۶ نتیجه گیری.....
۳۱	منابع فصل.....
۳۳	فصل ۲- تحلیل محتوای استقرایی.....
۳۳	۲-۱ مقدمه ای بر تحلیل محتوا.....
۳۴	۲-۲ تحلیل محتوای استقرایی.....
۳۵	۲-۲-۱ مثالی از تحلیل محتوای استقرایی.....
۴۰	۲-۲-۲ سئوالاتی که مکرر پرسیده شده.....
۴۳	۲-۳ گزارش نتایج.....
۴۵	۲-۴ قابلیت اعتماد تحلیل محتوای استقرایی.....
۴۵	۲-۵ نتیجه گیری.....

منابع فصل	۴۵
فصل ۳ - تحلیل محتوای قیاسی	۴۷
۳-۱ مقدمه ای بر تحلیل محتوای قیاسی	۴۷
۳-۲ فرآیند پژوهشی تحلیل محتوای قیاسی	۴۹
۳-۲-۱ نمونه هایی از چگونگی بکارگیری تحلیل محتوای قیاسی در پژوهش های پرستاری	۵۱
۳-۲-۲ نمونه ای از تحلیل محتوای قیاسی ساختارمند	۵۵
۳-۳ گزارش نتایج	۵۷
۳-۴ قابل اعتماد بودن تحلیل محتوای قیاسی	۵۷
۳-۵ نتیجه گیری	۵۷
منابع فصل	۵۸
فصل ۴ - تحلیل محتوا در روش تحقیق مختلط	۵۹
۴-۱ زمینه فلسفی روش مختلط در علوم پرستاری	۵۹
۴-۲ مثال هایی از کاربرد روش های مختلط در علم پرستاری	۶۱
۴-۳ نتیجه گیری	۷۱
منابع فصل	۷۲
فصل ۵ - استحکام (اعتماد پذیری) تحلیل محتوا	۷۵
۵-۱ اعتماد پذیری در زمینه پژوهش کیفی	۷۵
۵-۲ وثاقت: اعتبار	۷۶
۵-۳ وثاقت: ثبات یا وابستگی	۸۰
۵-۴ وثاقت: تایید یا تصدیق پذیری	۸۳
۵-۵ وثاقت: اصالت	۸۳
۵-۶ وثاقت: انتقال پذیری	۸۴
۵-۷ نتیجه گیری	۸۵
منابع فصل	۸۶

فصل ۶ - پژوهش کیفی: ملاحظات اخلاقی ۸۹

۶-۱ مقدمه ۸۹

۶-۲ نقش و اهمیت اصول اخلاقی در محافظت از نمونه تحقیق ۹۱

۶-۳ اصول اجرای مسئولانه پژوهش ۹۶

۶-۴ تحقق اصول اخلاقی در تحلیل محتوا ۱۰۱

۶-۵ چالش های آینده تحلیل محتوا ۱۱۰

منابع فصل ۱۱۳

بخش ۲ - تلفیق تحلیل محتوا در نظریه پردازی ۱۱۸

فصل ۷ - نظریه پردازی از نتایج تحلیل محتوا ۱۱۹

۷-۱ نظریه پردازی در علوم پرستاری ۱۱۹

۷-۱-۱ تعریف نظریه ۱۱۹

۷-۱-۲ سطح نظریه ۱۲۰

۷-۱-۳ راهبردهای نظریه پردازی ۱۲۲

۷-۱-۴ ساختار نظریه ۱۲۴

۷-۲ خلق مفهوم از طریق تحلیل محتوا ۱۲۵

۷-۲-۱ فرآیند نظریه پردازی: از استقرایی به قیاسی ۱۲۵

۷-۲-۲ گزارش نظریه ۱۳۰

۷-۳ ارزشیابی نظریه ۱۳۲

منابع فصل ۱۳۳

فصل ۸ - ساخت ابزار بر پایه تحلیل محتوا ۱۳۵

۸-۱ سنجش و اندازه گیری در علوم پرستاری ۱۳۵

۸-۱-۱ فرآیند ساخت ابزار ۱۳۶

۸-۲ بحث یافته ها ۱۴۲

۸-۲-۱ روایی ابزار ۱۴۲

۸-۳ محدودیت ها ۱۴۴

۱۴۵	منابع فصل
۱۴۷	فصل ۹ - آزمون آماری نظریه
۱۴۷	۹-۱ نظریه های علم پرستاری
۱۴۸	۹-۲ تعریف آزمون نظریه
۱۵۰	۹-۳ فرآیند آزمون نظریه
۱۵۰	۹-۳-۱ هدف
۱۵۰	۹-۳-۲ طرح تحقیق
۱۵۱	۹-۳-۳ گردآوری داده
۱۵۱	۹-۴ تجزیه و تحلیل داده ها
۱۵۵	۹-۵ گزارش یافته ها
۱۵۵	۹-۵-۱ تعمیم پذیری و قابلیت استفاده یافته ها
۱۵۵	۹-۵-۲ محدودیت های آزمون نظریه
۱۵۷	۹-۶ نتیجه گیری
۱۵۷	منابع فصل
۱۵۹	فصل ۱۰ - تحلیل محتوا در مرور نظامدار
۱۵۹	۱۰-۱ مرور نظامدار در علم پرستاری
۱۶۳	۱۰-۲ استفاده از تحلیل محتوا در فاز سنتز داده مرور نظامدار
۱۶۷	۱۰-۲-۱ مثالی از مرور نظامدار مطالعات کیفی که در آن از تحلیل محتوا در مرحله سنتز داده استفاده شده است
۱۷۱	۱۰-۳ نتیجه گیری
۱۷۲	منابع فصل
۱۷۵	فهرست منابع کتاب
۱۹۳	واژگان

بخش ۱

مروری بر

تحلیل محتوا

تحقیقات کیفی و تحلیل محتوا

هلوی کینگاس^۱

۱-۱ رویکردهای پژوهشی در تحقیق علوم پرستاری

محققان علوم پرستاری به دامنه وسیعی از رویکردهای پژوهشی نیاز دارند زیرا پدیده های محوری و کانونی علوم پرستاری معمولا چند جانبه بوده [۱]، جنبه های مختلف انسان، محیط زندگی انسان، سلامت و حرفه پرستاری را پوشش می دهد. علاوه بر این، نه تنها به تبیین پدیده هایی می پردازد که می توان بصورت عینی آن را سنجید، بلکه به بررسی تجارب مردم پرداخته و به دنبال درک و فهم آنها در محیطی است که در آن رخ می دهند [۲-۴]. تحقیق فرآیندی نظامدار (سیستماتیک) است که در آن روش های علمی دقیق برای پاسخ دادن به سئوالات و حل مسائل استفاده می شود. هدف کلی تولید، پالایش و بسط دانش است، که بعد بتوان از آن (بصورت عملی و میدانی) برای تولید پرستاری مبتنی بر شواهد، آموزش پرستاری مبتنی بر شواهد و اقدامات رهبری پرستاری استفاده کرد و همچنین نظریه های پرستاری را تکمیل و تست کرد.

بخاطر حوزه وسیع پژوهش علوم پرستاری، روش شناسی متنوعی اعمال می شود. عموما تحقیق را می توان بطور کلی به دو دسته **تحقیقات کمی**^۲ و **تحقیقات کیفی**^۳ و همچنین

¹ Helvi Kyngäs

² Quantitative Research

³ Qualitative Research

تحقیق ترکیبی^۱ که در آن از هر دوی تحقیقات کیفی و کمی استفاده می شود؛ تقسیم کرد. علاوه بر این، تحقیقات را می توان براساس نقطه شروع به دو نوع **تحقیق استقرایی**^۲ و **تحقیق قیاسی**^۳ تقسیم کرد. تحقیقات کمی عموماً از نوع قیاسی است در حالی که تحقیق کیفی روند استقرایی دارد. این دو نوع پژوهش دارای بنیان های فلسفی متفاوتی بوده و به شیوه متفاوتی انجام می شوند.

تحقیقات علمی عموماً برای توصیف، شرح یا پیش بینی چیزی انجام می شود. هدف از مطالعه توصیفی توصیف یک پدیده خاص است، مثلاً تبعیت از رژیم سلامتی (شکل ۱-۱). مطالعه اکتشافی نوعی تحقیق توصیفی است که هدف دیگر تعیین رابطه معنادار بین عوامل است، برای مثال؛ عواملی که تبعیت از رژیم دارویی توصیه شده را در بیماران مبتلا به فشارخون بالا بهبود می بخشد (شکل ۱-۲). مطالعه پیشگو از سوی دیگر برای تعیین پیشگوهای یک واقعه خاص انجام می شود، برای مثال؛ پیشگوهای تبعیت خوب از رژیم دارویی (شکل ۱-۳).

هدف از مطالعه توصیفی شرح یک پدیده خاص است، برای مثال: تبعیت از رژیم درمانی

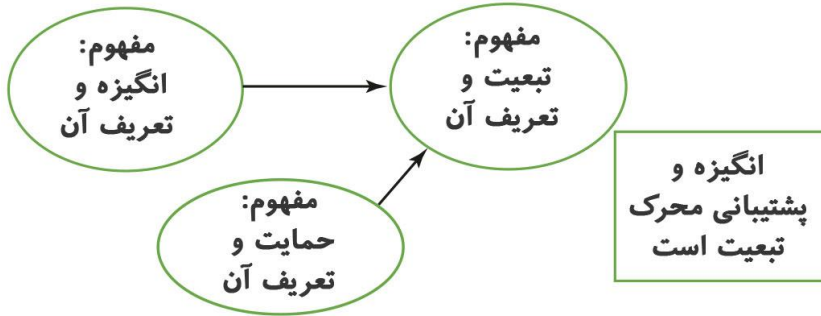
شکل ۱-۱ یک مثال از مطالعه توصیفی

¹ Mixed Method

² Inductive Research

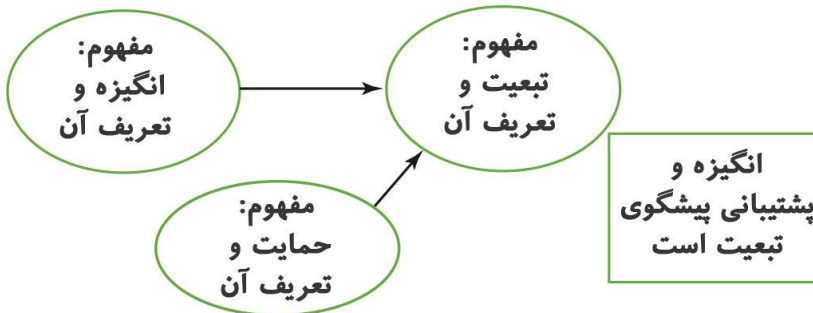
³ Deductive Research

مطالعه اکتشافی نوعی تحقیق توصیفی است که هدف دیگر تعیین رابطه معنادار بین عوامل است، برای مثال؛ عواملی که تبعیت از رژیم دارویی توصیه شده را در بیماران مبتلا به فشارخون بالا بهبود می بخشد

شکل ۱-۲ یک مثال از مطالعه کاوشی

مطالعه پیشگو برای تعیین پیشگوهای یک واقعه خاص انجام می شود، برای مثال؛ پیشگوهای تبعیت خوب از رژیم دارویی

شکل ۱-۳ یک مثال از مطالعه پیشگو